

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า: ศึกษากรณีดูหมิ่นทางโทรศัพท์

Legal Problems Relating to the Offense of Insulting Other Person in His
Presence: Study on the Insult via Phone

ภาวิณี คุณสงคราม

Phawinee Kunsongklam

คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Faculty of Law and Political, Thailand

E-mail: phawinee.mungming@gmail.com

Received September 18, 2024; **Revised** December 7, 2024; **Accepted** December 15, 2024

Abstract

This academic article aims to examine the legal issues related to the crime of defamation, highlighting the importance of enforcing the law. It addresses the challenges surrounding defamation, particularly in cases in Thailand where there are no penalties for offenders who engage in harmful communication, such as using abusive language over the telephone. This article examines the background, theories, and Supreme Court decisions related to telephone contempt. It discusses the measures, methods, and conditions surrounding the law on this topic, while also comparing the principles of criminal law related to contempt. Additionally, it explores several interesting cases that have been brought to court in Thailand. The study highlights that modern communication enables people to connect quickly and easily, effectively shrinking the world. It brings distant matters closer, allows access to information, and provides a platform for self-expression. However, the ease of communication means that people do not always have to interact face-to-face. This type of communication often takes the form of conversations where each party can be in different locations, whether they are in different districts, provinces, or even countries—showcasing one of the advantages of using a telephone. In the past, however, users have sometimes misused the telephone, employing it for inappropriate purposes that can affect others negatively. This misuse has led to annoyance, trouble, and even significant harm. Instances include using the telephone for criminal activities or to verbally insult others. The study found that

Section 393 of the Criminal Code, including the Supreme Court's judgments in Thailand, lacks consistent provisions regarding the offense of defamation, particularly when insults are made over the phone. This inconsistency raises concerns about whether such actions are clearly defined as offenses or subject to specific penalties. Based on an analysis of principles, theories, and court rulings, it is recommended that Thailand revise and amend Section 393 of the Criminal Code. This revision aims to promote justice in society, ensure fairness for victims who deserve state protection, and guarantee the delivery of justice for all citizens.

Keywords: face to face; profane; say in front of the victim

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสำคัญของการใช้กฎหมาย ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ซึ่งในประเทศไทยไม่มีบทลงโทษกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการสื่อสารโดยใช้เสียงสนทนาต่าง ๆ คำทอผู้อื่นผ่านทางโทรศัพท์ นอกจากบทความนี้ ยังได้ศึกษาถึงความเป็นมา ทฤษฎี คำพิพากษากฎีกา ตลอดจนมาตรการ การจัดการและเงื่อนไขกฎหมายเกี่ยวกับการดูหมิ่นซึ่งหน้าทางโทรศัพท์ และเปรียบเทียบหลักกฎหมายอาญา ในเรื่องเกี่ยวกับความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า รวมไปถึงได้ศึกษาทัศนคติความที่ที่น่าสนใจบางคดีที่ขึ้นสู่ศาลในประเทศไทย โดยการสังเกตจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่จะสามารถติดต่อสื่อสารเป็นวงกว้างแบบง่ายและรวดเร็ว เป็นเสมือนเครื่องมือของโลกให้เล็กลง ทำสิ่งที่ไกลให้ใกล้ขึ้น ให้ผู้คนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสามารถแสดงออกได้มากขึ้น แต่เพราะการที่คนทั่วไปสามารถสื่อสารกันได้แบบง่าย ๆ ไม่จำเป็นต้องอยู่ต่อหน้ากัน เป็นการติดต่อสื่อสารกันในรูปแบบของการพูดคุยโต้ตอบกันโดยต่างฝ่ายต่างอยู่กันคนละที่ คนละอำเภอ คนละจังหวัดหรือคนละประเทศ ซึ่งนั่นเป็นด้านดีของการใช้โทรศัพท์ การใช้งานทางโทรศัพท์ที่ผ่านมาผู้ใช้งาน ได้ใช้งานไปในทางที่ไม่ถูกต้องผิดวัตถุประสงค์ทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นก่อให้เกิดความรำคาญ สร้างความเดือดร้อน ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก คือ การใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ใช้เป็นเครื่องมือในการดูหมิ่นผู้อื่นผ่านทางโทรศัพท์โดยการพูด ผลการศึกษาพบว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 รวมถึงคำพิพากษากฎีกาของศาลในประเทศไทย ยังมีได้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องเกี่ยวกับความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า โดยที่มีการด่ากันทางโทรศัพท์ที่เป็นความผิดหรือบทลงโทษไว้โดยชัดแจ้ง จากการวิเคราะห์หลักทฤษฎี คำพิพากษาศาล ประเทศไทยควรมีการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 เพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อสังคม และสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้เสียหายที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ และสามารถเป็นหลักประกันในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้

คำสำคัญ: ซึ่งหน้า; ดูหมิ่น; ดูหมิ่นซึ่งหน้า

บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันสิ่งแรกที่เราเห็นได้ชัดเจนที่สุดและคาดว่าทุกคนต้องเกี่ยวข้องโดยตรงก็คือ รูปแบบการใช้ชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สิ่งที่เรียกว่า “ความปกติใหม่” หรือ “New Normal” การติดต่อสื่อสารเป็นวงกว้างแบบง่ายและรวดเร็วมากขึ้น ประโยชน์ที่เราเห็นได้ชัดเจนที่สุดของการใช้โทรศัพท์ในอดีตและปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์นั้นว่าเป็นอะไรที่สะดวกมาก ยิ่งในปัจจุบันการใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารก็มีหลายช่องทางขึ้นยิ่งทำให้กลายเป็นประโยชน์อย่างสูงเลยทีเดียว การใช้งานทางโทรศัพท์มือถือที่ผ่านมามีผู้ใช้งานได้ใช้งานไปในทางที่ไม่ถูกต้องผิดวัตถุประสงค์ทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ก่อให้เกิดความรำคาญ สร้างความเดือดร้อนทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก คือ การใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ใช้เป็นเครื่องมือในการดูหมิ่นผู้อื่นผ่านทางโทรศัพท์โดยการพูด หลายคนเคยตำหนิผู้อื่นทางโทรศัพท์หรือไม่ก็ถูกผู้อื่นตำหนิทางโทรศัพท์ หากต้องการจะเอาผิดกับบุคคลเหล่านี้ จะต้องดูกฎหมายก่อนว่า สามารถกระทำได้เพียงใด จะได้นำเสนอข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ซึ่งเป็นกฎหมายอาญา เรื่องดูหมิ่นซึ่งหน้า และการดูหมิ่นซึ่งหน้า ยังเป็นการลดเกียรติผู้อื่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 34 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นนั้น ย่อมถูกจำกัดได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อการปกป้องประเทศและบุคคลอื่น การใช้เสรีภาพดังกล่าวจนเกินขอบเขตจึงอาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นซึ่งหน้าได้ ดังนั้น หากใช้เสรีภาพที่เกินขอบเขตโดยการแสดงออกถึงการดูถูกเหยียดหยามทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ผู้กระทำจะมีความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามมาตรา 393 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

สรุปหลักการและเหตุผล (Main Idea) บทความนี้เป็นบทความที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษาของศาลฎีกา กรณีการดูหมิ่นซึ่งหน้าโดยการใช้โทรศัพท์

แนวคิด ทฤษฎี และการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกา ที่เกี่ยวข้องกับรวมถึงการใช้กฎหมายลักษณะที่เกี่ยวกับความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า โดยที่ที่มีการดูหมิ่นกันทางโทรศัพท์ในความผิดทางอาญา เพื่อให้ไปส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ก่อให้เกิดความรำคาญ สร้างความเดือดร้อน ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก คือการใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ใช้เป็นเครื่องมือในการดูหมิ่นผู้อื่นผ่านทางโทรศัพท์โดยการพูด รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอาญา โดยค้นคว้าจากเอกสารเชิงแนวความคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอาญาในครั้งนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความผิดฐานดูหมิ่น คำว่า ดูหมิ่นที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญานั้น

ความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดา (มาตรา 393)

ความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดา คำว่า ดูหมิ่น พื้นฐานของความรับผิดชอบจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” แต่ทว่าความในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 ได้ให้ความหมายของการดูหมิ่นว่า “เป็นการแสดงกิริยาท่าทาง พูดหรือเขียนเป็นเชิงดูถูกว่ามีฐานะต่ำต้อย หรือไม่ดีจริงหรือไม่เก่งจริง” คำจำกัดความของคำว่า ดูหมิ่นผู้นั้นนั้นหมายความว่า การดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือทำให้อับอาย (Tingsaphat, 2010) ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 8919/2552 ซึ่งสามารถยกตัวอย่างได้เช่น คำว่า “คำว่า มองหาควยอะไรวะ ไอ้สัตว์” เช่นนี้คำดังกล่าวถือว่าเป็นถ้อยคำดูหมิ่น ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1420/2534

ดังนั้น จากความหมายตามพจนานุกรม และแนวคำพิพากษาศาลฎีกา จึงสามารถที่จะให้ความหมายของ คำว่า ดูหมิ่น หมายถึง การกระทำใด ๆ ต่อผู้ถูกกระทำด้วยคำพูด การเขียน หรือกิริยาใด ๆ ไม่ว่าทำต่อหน้าหรือด้วยการโฆษณา โดยการเหยียดหยาม หรือสบประมาท แสดงอาการของผู้กระทำต่อผู้ถูกกระทำว่าเป็นบุคคลด้อยค่า มิได้มุ่งให้เสียหายแก่ชื่อเสียงเป็นหลักเหมือนหมิ่นประมาท ซึ่งต้องเข้าข้อเท็จจริงที่อาจทำให้เขาเสียชื่อเสียงได้ อย่างไรก็ดี นั้นในเรื่องของความผิดฐานดูหมิ่นมีองค์ประกอบ คือดูหมิ่นที่กระทำซึ่งหน้า เป็นการแสดงการเหยียดหยามต่อหน้า ผู้ถูกดูหมิ่น ซึ่งจะต้องมีการกระทำโดยซึ่งหน้า ดังนั้นความผิดฐานดูหมิ่น ถ้าเป็นกล่าวด้วยวาจา ต้องเป็นการกล่าว ซึ่งหน้า หากผู้ถูกดูหมิ่นมิได้อยู่ในที่ที่เกิดเหตุจึงมิใช่การกล่าวดูหมิ่นซึ่งหน้า ผู้ดูหมิ่นจึงไม่มีความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่น ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 256/2509

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับการดูหมิ่น ในกรณีที่มีการดูหมิ่นซึ่งกันและกันของบุคคลสองฝ่าย ต่างฝ่ายก็ไม่มี ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ยกตัวอย่าง เช่น ในวันเวลาเกิดเหตุ โก่อ๊ กับ ไช้ เกิดการทะเลาะวิวาทกันและต่างฝ่ายต่างต่อกันว่า “อีเหี้ย” จะเห็นได้ว่าการกระทำของโก่อ๊และไช้ ย่อมไม่มีความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 676/2521 มีข้อสังเกตว่าการดูหมิ่นไม่จำเป็นต้องหยาบคายเสมอไป แต่อาจเป็นคำกล่าวที่ไม่เหมาะสม ก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น “คำว่า เป็นผู้หญิงต่ำ ๆ แสดงว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี มีศักดิ์ศรีต่ำกว่าผู้หญิงทั่วไป” ก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 2256/2537 หรือบางครั้งถ้อยคำอาจจะเป็นเพียงถ้อยคำที่ไม่สุภาพ

แต่หากเป็นกรณีการโทรศัพท์ไปด่าทอกัน แม้เป็นโทรศัพท์ที่เห็นหน้ากันได้ ก็ไม่ใช้การกระทำดูหมิ่นซึ่งหน้า เพราะคำว่าซึ่งหน้านั้นจะต้องเป็นกรณีที่ต้องอยู่กัน “ต่อหน้า ต่อตา” ยกตัวอย่าง เช่น โทรศัพท์ไปหาผู้เสียหาย คำว่า และทวงเอกสารจากผู้เสียหายขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ห่างไกลกันคนละอำเภอ การกระทำความผิดดังกล่าวจึงไม่มีความผิดฐานดูหมิ่น ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 3711/2557 ซึ่งจากคำพิพากษาฎีกาจึงวิเคราะห์ได้ว่าการด่าว่ากันทางโทรศัพท์ไม่มีความผิดฐานดูหมิ่น ฎีกาให้เหตุผลเพราะว่าในเรื่องของความผิดฐานดูหมิ่น กฎหมายกำหนดความผิดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเหยียดหยามของคนที่เกิดการทำร้ายกันอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ที่อาจเกิดขึ้นในทันทีที่มีการดูหมิ่น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

องค์ประกอบของกฎหมาย คือ

1. ผู้ใด
2. ดูหมิ่น
3. ผู้อื่น
4. ซึ่งหน้า

ซึ่งหน้า หลักกฎหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายว่า คำว่า ซึ่งหน้า จะต้องสามารถป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่มีการกล่าว (Polku , 2014)

ดูหมิ่น การดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอาย ทำให้เสียหายเป็นที่เกลียดชัง สบประมาท หรือคำกรณียาคายไม่ว่าง คำแดกดัน คำสาปแช่ง คำขู่อาฆาต คำปรารภปรับทุกข์ คำโต้เถียง คำกล่าวติชมตามปกติวิสัย ไม่เป็นการดูหมิ่น และการดูหมิ่นนั้นอาจเป็นการกระทำด้วยวาจา กริยาท่าทาง หรือโฆษณาก็ได้ โดยการกระทำที่จะเป็นความผิดฐานดูหมิ่น ตามมาตรา 393 นั้น ต้องเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า หรือดูหมิ่นผู้อื่นด้วยการโฆษณา (Tingsaphat, 2010)

ดูหมิ่นซึ่งหน้า การดูหมิ่นซึ่งหน้า ต้องมีลักษณะของการเจตนาดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอายเสียหายเป็นที่เกลียดชัง สบประมาท หรือคำ อันเป็นการประทุษร้ายต่อความรู้สึกของผู้อื่น อาจกระทำด้วยวาจาหรือกริยาท่าทางก็ได้ โดยจะต้องมีการกล่าวหรือแสดงกริยาท่าทางที่เป็นการดูหมิ่นให้ผู้อื่นทราบในขณะที่มีการกระทำในทันทีทันใด เช่น คำผู้อื่นว่า “ไอ้ทนายเสงซวย” “ต่อแหล” “ผู้หญิงชั่ว” “ไอ้หน้าโง่” “อีเหี้ย” “อีสัตว์” “อีควาย” “มึงคิดว่าเมียกูกินเงินไปหรือไง” “อีดอก” (Meenakanit, 2020)

การดูหมิ่นซึ่งหน้าและการดูหมิ่นด้วยการโฆษณา

การดูหมิ่นซึ่งหน้าและการดูหมิ่นด้วยการโฆษณา เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาภาค 3 ในหมวดความผิดลหุโทษ มาตรา 393

“มาตรา 393 ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

สิ่งที่กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองในความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้านั้นก็คือ ป้องกันเหตุร้ายที่อาจถึงตัวได้ในทันที การพิจารณาจึงต้องดูว่าการกระทำที่เป็นการดูหมิ่นนั้น ผู้รับข้อความหรือผู้ถูกดูหมิ่นสามารถเข้าถึงตัวได้ในทันทีหรือไม่

การดูหมิ่น

การดูหมิ่น คือการกระทำ การเหยียดหยาม การสบประมาท การทำให้อับอาย ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำโดยทางกายหรือวาจาก็ได้ และการกระทำนั้นเป็นการลดคุณค่าผู้ถูกดูหมิ่นลงโดยผู้ที่หมิ่น ดังนั้นจึงอาจเป็นคำคำคาย สบประมาท เช่น ยกเท้า เปลือยกาย ให้ของลับ ก็เข้าได้ จะเห็นได้ว่ามีความหมายกว้างกว่าการหมิ่นประมาทมาก

การดูหมิ่นนั้นเป็นเรื่องที่ผู้ดูหมิ่นต้องการลดคุณค่าของผู้ที่ถูกดูหมิ่นลง โดยอาจเป็นการกระทำซึ่งหน้า หรือด้วยการโฆษณาก็ได้ ในการพิจารณานั้น ต้องพิจารณาประกอบกับกริยาวาจาของถ้อยคำทั้งหมดด้วยเช่นกัน

เมื่อการดูหมิ่นเป็นการลดคุณค่าของผู้ที่ถูกดูหมิ่นลง ดังนั้นการดูหมิ่นจึงพิจารณาเฉพาะผู้รับรู้เท่านั้น โดยปกติคือผู้ที่ถูกดูหมิ่นนั่นเองว่าทราบและเข้าใจข้อความที่เป็นการดูหมิ่นนั้นหรือไม่ ส่วนบุคคลที่ 3 จะรับรู้หรือไม่ไม่ใช่สาระสำคัญ ต่างกับความผิดฐานหมิ่นประมาท เพราะความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นผู้รับรู้ คือบุคคลที่ 3

ซึ่งหน้า

ซึ่งหน้า หมายถึง การกระทำที่สามารถเข้าถึงตัวอีกฝ่ายหนึ่งได้ อาจมีการเข้าถึงตัวก่อเหตุร้ายได้ในทันทีทันใด การกระทำนั้นไม่ได้ถือเอาการเห็นหน้าเป็นสำคัญ อยู่คนละห้องมีปากกันแต่ได้ยินแล้วไปถึงตัวอีกฝ่ายได้ทันที หรือใช้เครื่องกระจายเสียง แม้ไม่เห็นหน้า แต่ก็ป็นซึ่งหน้าได้ (Srisung, 2022)

ด้วยการโฆษณา

การโฆษณาในความผิดฐานนี้ คือ การทำให้ทราบถึงผู้อื่น เป็นการทำให้แพร่หลายในลักษณะการป่าวร้องให้รู้กันหลายคน ตัวอย่างเช่น ตากลางตลาด ถ้าการป่าวร้องนั้นเป็นการป่าวร้องต่อหน้าผู้ถูกดูหมิ่นด้วยการกระทำนั้น อาจจะเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า และการดูหมิ่นด้วยการโฆษณาได้

จะเห็นว่าความผิดฐานหมิ่นประมาท กับการดูหมิ่นนั้นต้องพิจารณาควบคู่กันไป อาจเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น การกล่าวโดยสุภาพไม่ถูกเหยียดหยามไม่เป็นการลดคุณค่าผู้ฟังลงแต่อาจเข้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้

ดูหมิ่นเจ้าพนักงาน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136

“มาตรา 136 ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ดูหมิ่นศาล ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 198

“มาตรา 198 ผู้ใดดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาหรือพิพากษาคดี หรือกระทำการขัดขวางการพิจารณาหรือพิพากษาของศาล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 366/4

“มาตรา 366/4 ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ดูหมิ่นสถาบัน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112

“มาตรา 112 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี”

ดูหมิ่นประมุขของรัฐต่างประเทศ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 133

“มาตรา 133 ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายราชาธิบดี ราชนี ราชสามี รัชทายาท หรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องคำดำเนินคดีที่เป็นความผิดฐานดูหมิ่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1623/2551 การดูหมิ่นผู้อื่นอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 หมายถึง การดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือทำให้อับอาย การวินิจฉัยว่าการกล่าววาจาอย่างไร เป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยามสบประมาทผู้ที่ถูกกล่าวถึง หรือเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ถือว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว ไม่ต้องถึงกับเป็นการใส่ความให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ซึ่งเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม มาตรา 326

ตามพจนานุกรม ให้หมายความว่า “เสงซวย” ว่า เอาแน่นอนอะไรไม่ได้ คุณภาพต่ำ ไม่ดี ซึ่งมีความหมายในทางเสื่อมเสีย การที่จำเลยพูดใส่ผู้เสียหายด้วยความไม่พอใจว่า “ไอ้ทนายเสงซวย” จึงเป็นถ้อยคำที่จำเลยด่าผู้เสียหาย เป็นการดูถูกเหยียดหยามและสบประมาทผู้เสียหายว่าเป็นทนายความเสงซวย เป็นความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 พิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ ปรับ 1,000 บาท ไม่ชำระค่าปรับ ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 (ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ), มาตรา 30 (กักขังแทนค่าปรับ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8422/2558 คำพิพากษากฎหมายที่จำเลยที่ 1 พุดจาให้ร้ายผู้เสียหายขณะปฏิบัติหน้าที่ เข้าตรวจค้นร้านโดยใช้คำว่า “ปลัดสันติน” ซึ่งเป็นคำดูหมิ่นเหยียดหยาม เป็นการกระทำความผิดฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 สำเร็จแล้วกระทงหนึ่ง ส่วนการที่จำเลยที่ 1 ร่วมกับจำเลยที่ 2 ทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัว หรือความตกใจโดยการขู่ข่มขู่ขณะที่ผู้เสียหายเข้าตรวจภายในร้าน โดยจำเลยที่ 1 พุดขึ้นว่า ไปเอาปืนมายิงให้ตาย อย่าให้ออกไปได้ แล้วจำเลยที่ 2 วิ่งไปหยิบไม้เบสบอลมาตีผู้เสียหาย 1 ที่ จำเลยที่ 1 เอาไม้กวาดไล่ตีผู้เสียหาย เป็นการกระทำต่อเนื่องกันไป โดยมีเจตนาเดียวกันคือทำร้ายผู้เสียหาย จึงเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการร่วมกันใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1631/2538 หลังจากประธานที่ประชุมกล่าวเปิดประชุมแล้ว จำเลยได้พูดในที่ประชุม ซึ่งมีโจทก์และบุคคลอื่นรวมแล้วประมาณ 30 คน เข้าร่วมประชุมว่า “ผมข้องใจว่าไอ้ผู้อำนวยการกองอุทธรณ์มันมานั่งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ อ.ก.พ.นี้ได้อย่างไร ผมไม่เคยเสนอชื่อมัน” เมื่อประธานในที่ประชุมได้ชี้แจงให้ทราบแล้ว จำเลยได้พูดขึ้นอีกว่า “ไอ้ธรรยา มันไปลอบปี่มาเพื่อจะมาเป็นผู้ช่วยเลขานุการเพื่อเอาเบี้ยประชุมไปกินเปล่า ๆ” และจำเลยยังพูดอีกว่า “ไอ้เบ๊อิก ไอ้ตัวแสบ มันแสบเข้ามานั่งหาอาวุธด้ามยาวอะไรในที่นี้” เพราะไม่พอใจโจทก์ แม้จำเลยจะชี้หรือไมชี้หน้าโจทก์ก็ไม่ใช่อัยการสำคัญ เมื่อผู้อำนวยการกองอุทธรณ์และร้องทุกข์ มีเพียงตำแหน่งเดียวคือโจทก์ จำเลยย่อมมีความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 และฐานกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายต่อหน้าธารกำนัล ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8919/2552 การดูหมิ่นผู้อื่น หมายถึง การดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือทำให้อับอายการวินิจฉัยว่าการกล่าววาจาอย่างไร เป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยามสบประมาทผู้ที่ถูกกล่าว หรือเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว เมื่อตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “ตอแหล” เป็นคำด่าคนที่พูดเท็จ ซึ่งมีความหมายในทางเสื่อมเสีย การที่จำเลยกล่าวถ้อยคำดังกล่าวต่อผู้เสียหาย จึงเป็นการพูดด่าผู้เสียหายเป็นการดูถูกเหยียดหยามและสบประมาทผู้เสียหายว่าเป็นคนพูดเท็จ จึงเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหายอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5257/2548 จำเลยด่าว่าผู้เสียหายว่า อีเหี้ย อีลั้ว อีควาย มีงคิดว่าเมียกูกินเงินไปหรือไง และชี้มือไปที่ผู้เสียหาย ถ้อยคำดังกล่าวนอกจากจะเป็นคำหยาบคายแล้ว ยังมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบผู้เสียหายเป็นสัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สี่เท้า และกล่าวหาผู้เสียหายว่า ผู้เสียหายว่าภริยาจำเลยของจำเลยเอาเงินของกลุ่มแม่บ้านไปใช้เป็นการส่วนตัว ถ้อยคำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหาย จำเลยจึงมีความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 พิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ภาค 3 ลงโทษปรับ 1,000 บาท ไม่ชำระค่าปรับจัดการตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 (ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ) มาตรา 30 (กักขังแทนค่าปรับ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10/2527 จำเลยว่าโจทก์ว่า “พระหน้าผี พระหน้าเปรต ไปฟ้องกู กูไม่กลัว” โจทก์เป็นพระภิกษุ ซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนทั่วไป ถือว่าควรเคารพ การที่จำเลยว่าโจทก์ด้วยถ้อยคำดังกล่าว จึงเป็นการดูหมิ่นโจทก์ซึ่งหน้า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7572/2542 การที่จำเลยกล่าวถ้อยคำต่อโจทก์ร่วมว่า “มึงเข้าไปในที่ของกูได้อย่างไร กูจะแจ้งขอหาบุกรุกมึง มึงเป็นผู้ใหญ่บ้านได้อย่างไร ไม่รู้กฎหมาย ไม่รู้หน้าที่ ไอ้หน้าโง่ มึงต้องเจอกับกูแน่ที่ศาล” นั้น เห็นได้ว่าสรรพนามที่จำเลยใช้แทนตัวจำเลยและโจทก์ร่วมว่า กูและมึงนั้นเป็นเพียงถ้อยคำไม่สุภาพ ส่วนถ้อยคำในทำนองว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีอำนาจหน้าที่ ไม่รู้กฎหมายและจะฟ้องร้องดำเนินคดีกับโจทก์ร่วมนั้น เป็นเพียงถ้อยคำต่อว่าโจทก์ร่วมที่เข้าไปในที่ดินของพ่อตาจำเลยโดยไม่ได้รับอนุญาต และแสดงเจตนาที่จะดำเนินคดีกับโจทก์ร่วมเท่านั้น ไม่ใช่ถ้อยคำที่ดูถูกเหยียดหยามโจทก์ร่วม แต่ที่จำเลยว่าโจทก์ร่วมว่าไอ้หน้าโง่ นั้น ถ้อยคำดังกล่าวแสดงอยู่ในตัวถึงการหมิ่นเหยียดหยามโจทก์ร่วม แม้จะเป็นการกล่าวถ้อยคำดูหมิ่นโจทก์ร่วม ในขณะที่จำเลยและโจทก์ร่วมทะเลาะกันก็ต้องถือว่าจำเลยกล่าวโดยมีเจตนาดูหมิ่นโจทก์ร่วม พิพากษาปรับจำเลย 1,000 บาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1442/2495 คำว่า “อีร่อยควย อีตอกทอง” เป็นเพียงคำด่าด้วยถ้อยคำหยาบคาย มิใช่เรื่องไร้ความ จึงเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งหน้าตาม กฎหมายลักษณะอาญามาตรา 339 (2) แต่ถ้อยคำที่กล่าวต่อนั้นว่า “มันเย็ดกันทั่วเมืองใคร ๆ เขาก็รู้กันทั้งนั้น เย็ดกันรอบบ้านเย็ดกับยี่เก ฯลฯ” เหล่านี้มีใช้เป็นคำด่าว่ากันด้วยถ้อยคำหยาบคายธรรมดา แต่เป็นถ้อยคำที่ผู้ด่า กล่าวยืนยันให้เห็นว่าผู้ถูกด่าเป็นหญิงไม่ดี เทียบรวมประเวณีกับคนทั่วไป โดยไม่เลือกสถานที่ จึงเป็นถ้อยคำที่ทำให้ผู้ถูกด่าเสื่อมเสียชื่อเสียง และอาจทำให้ผู้อื่นดูหมิ่นเกลียดชังได้ จึงเป็นการหมิ่นประมาทไร้ความ ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 282 มิใช่เรื่องหมิ่นประมาทซึ่งหน้า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8016/2556 จำเลยกล่าวถ้อยคำว่า “ตำรวจแม่ง...ใช้ไม่ได้” เพราะรู้สึกว่าเจ้าพนักงานตำรวจไม่ให้ความสำคัญต่อคำชี้แจงของตน ทำให้จำเลยรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงกล่าวตำหนิการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ อันเป็นเพียงคำกล่าวที่ไม่สุภาพและไม่สมควรเท่านั้น แต่ไม่ถึงขั้นมุ่งหมายที่จะด่าดูถูกเหยียดหยามหรือสบประมาทเจ้าพนักงานตำรวจแต่อย่างใด จึงไม่เป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3226/2525 คำว่า “มารศาสนา” ตามความหมายในพจนานุกรม หมายถึงบุคคลผู้มีใจบาปหยาบช้า คอยกีดกันไม่ให้ผู้อื่นทำบุญและกีดกันบุญกุศลที่จะมาถึงตน ซึ่งเป็นบุคคลประเภทที่สาธารณชนย่อมรังเกียจที่จะคบหาสมาคมด้วย จำเลยพูดว่าผู้เสียหายด้วยถ้อยคำดังกล่าวต่อหน้าผู้เสียหาย จึงต้องมีความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 โดยโจทก์ไม่ต้องนำสืบอธิบายความหมายอีก เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่รู้กันอยู่ทั่วไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2256/2537 จำเลยว่าผู้เสียหายที่ 1 ว่าเป็น ผู้หญิงด่า ๆ ต่อหน้าผู้อื่นซึ่งเป็นคำพูดที่เหยียดหยามผู้เสียหายที่ 1 ว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี มีศักดิ์ศรีต่ำกว่าผู้หญิงทั่วไป เป็นการดูหมิ่นผู้เสียหายที่ 1 ซึ่งหน้าหาใช่เป็นคำพูดในเชิงปรารภปรับทุกข์ไม่ จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1608/2564 โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 136, 138 จำเลยให้การปฏิเสธระหว่างพิจารณา พันตำรวจเอก ส. ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต และโจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน 200,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันที่ศาลมีคำพิพากษาเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยให้การในคดีส่วนแบ่งขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และยกคำร้องขอให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนของโจทก์รวม ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแบ่งให้เป็นพับ

โจทก์ร่วมอุทธรณ์ โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 (เดิม) ให้ลงโทษจำคุก 3 เดือน ให้จำเลยชำระเงิน 10,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 ให้จำเลยฟังโดยชอบเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ร่วมค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติได้ว่า ในวันเวลาเกิดเหตุตามฟ้อง ขณะพันตำรวจเอก ส. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรทุ่งใหญ่ โจทก์ร่วม และร้อยตำรวจเอกสัมภาษณ์ พนักงานสอบสวน กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่สถานีตำรวจภูธรทุ่งใหญ่ จำเลยพูดกับโจทก์ร่วมและร้อยตำรวจเอกสัมภาษณ์ว่า “ตำรวจไม่รับแจ้งความ” “ตำรวจไม่รับแจ้งความเหตุปล้นทรัพย์” และ “ผู้กำกับเปลี่ยนใส่เราแล้ว” เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยแต่จำเลยไม่ยอมให้จับกุม ชื่นสอบสวนแจ้งข้อหาแก่จำเลยว่า ดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ และต่อสู้อหรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ จำเลยให้การปฏิเสธ สำหรับความผิดฐานต่อสู้อหรือขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ศาลอุทธรณ์ ภาค 8 พิพากษายกฟ้อง ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ความผิดของจำเลยในข้อหาดังกล่าวจึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 8

คดีปัญหาคือวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือไม่ เห็นว่า การดูหมิ่นอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 หมายถึงการด่า ดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือทำให้อับอาย การวินิจฉัยว่าการกล่าววาจาอย่างไรเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยาม หรือสบประมาทผู้ที่ถูกกล่าวถึง หรือเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวนี้ จำเลยได้กล่าว ขณะนี้โจทก์ร่วมเรียกจำเลยกับพวกไปสอบถามถึงเหตุที่แจ้งความให้ดำเนินคดีกับคนร้ายที่ร่วมกันปล้นรถยนต์ ซึ่งได้ความว่ารถยนต์คันดังกล่าว มีชื่อนางสาวสาวิตรี เป็นผู้ครอบครองมิใช่จำเลย โจทก์ร่วมจึงให้นางสาวสาวิตรีเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง นางสาวสาวิตรี แจ้งว่าวันเกิดเหตุพนักงานของบริษัทให้เข้าซื้ออายัดรถยนต์ของตน เป็นเหตุให้จำเลยเกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของโจทก์ รวมทั้งที่การปฏิบัติหน้าที่ของโจทก์ร่วมเป็นไปตามขั้นตอนการทำงานตามปกติ ก่อนที่เจ้าพนักงานตำรวจจะรับแจ้งความเรื่องโดยอ้อมต้องสอบถามข้อเท็จจริงให้มีความชัดเจนว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นเสียก่อน เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชน มิให้เกิดการกลั่นแกล้งกันโดยการนำความเท็จมาแจ้ง ที่จำเลยพูดกับโจทก์ร่วมด้วยถ้อยคำดังกล่าวอันหมายถึงโจทก์ร่วมใช้เล่ห์เหลี่ยมไม่รับแจ้งความตามที่นางสาวสาวิตรีแจ้ง ทำให้ผู้ที่ได้ยินเข้าใจว่าโจทก์ร่วมเป็นเจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่สุจริต ถ้อยคำดังกล่าวเช่นนี้ จึงมิใช่เป็นเพียงคำกล่าวที่ไม่สุภาพและไม่สมควรเท่านั้น แต่เป็นการกล่าวถ้อยคำสบประมาทโจทก์ร่วมซึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทำการตามหน้าที่ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิจารณาความหมายถ้อยคำที่จำเลยกล่าวนี้เป็นการดูหมิ่นโจทก์ร่วมอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 (เดิม) จึงชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาคือวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยในประการต่อมาว่า มีเหตุลงโทษสถานเบา และรอการลงโทษให้แก่จำเลยหรือไม่ เห็นว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 8 วางโทษจำคุกจำเลย 3 เดือน เหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว ส่วนที่

จำเลยฎีกาขอให้รื้อการลงโทษจำคุกนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน จึงเห็นควรปราณีให้โอกาสจำเลยกลับตัวเป็นพลเมืองดีโดยการรื้อการลงโทษให้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 ไม่รื้อการลงโทษให้จำเลยนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาจำเลยข้อนี้ฟังขึ้น แต่เพื่อให้จำเลยหลบจำไม่กลับไปกระทำความผิดอีก และเพื่อให้เกิดผลในทางแก้ไขความประพฤติของจำเลยให้อยู่ในกรอบสังคมอันดี สมควรวางโทษปรับอีกสถานหนึ่งและกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติจำเลยไว้ด้วย

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ปรับจำเลย 2,000 บาท อีกสถานหนึ่ง โทษจำคุกให้รื้อการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี นับแต่วันอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยฟัง และคุมความประพฤติของจำเลยมีกำหนด 1 ปี โดยให้จำเลยไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติทุก 3 เดือน ต่อครั้ง ภายในกำหนดดังกล่าว ให้จำเลยทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8

จากข้อมูลที่น่าสนใจในประเด็นนี้ พบว่า การดูหมิ่นอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 หมายถึง การด่า ดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือทำให้อับอาย การวินิจฉัยว่าการกล่าววาจาอย่างไรเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยาม หรือสบประมาทผู้ที่ถูกกล่าวถึงอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้วพันตำรวจเอก ส. โจทก์ร่วม เรียกจำเลยกับพวกไปสอบถามถึงเหตุที่แจ้งความให้ดำเนินคดีแก่คนร้ายที่ร่วมกันปล้นรถยนต์ ซึ่งได้ความว่ารถยนต์คันดังกล่าวมีชื่อ ส. เป็นผู้ครอบครองมิใช่จำเลย โจทก์ร่วมจึงให้ ส. เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง ส. แจ้งว่าวันเกิดเหตุพนักงานของบริษัทผู้ให้เช่าซื้อมายึดรถยนต์ของตน เป็นเหตุให้จำเลยเกิดความไม่พอใจกล่าวต่อโจทก์ร่วมว่า “ผู้กำกับเหลี่ยมใส่เราแล้ว” ทั้งที่การปฏิบัติหน้าที่ของโจทก์ร่วมเป็นไปตามขั้นตอนการทำงานตามปกติ เพราะก่อนที่จะเข้าพนักงานตำรวจจะรับแจ้งความเรื่องใดย่อมต้องสอบถามข้อเท็จจริงให้ได้ความชัดเจนว่ามีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นเสียก่อน เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งกันโดยการนำเอาความเท็จมาแจ้ง ที่จำเลยพูดกับโจทก์ร่วมด้วยถ้อยคำดังกล่าวอันหมายถึงโจทก์ร่วมใช้เล่ห์เหลี่ยมไม่รับแจ้งความตามที่ ส. แจ้ง ทำให้ผู้ที่ได้ยินเข้าใจว่าโจทก์ร่วมเป็นเจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่สุจริต ถ้อยคำดังกล่าวจึงมิใช่เป็นเพียงคำกล่าวที่ไม่สุภาพและไม่สมควรเท่านั้น แต่เป็นการกล่าวถ้อยคำสบประมาทโจทก์ร่วม ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานกระทำการตามหน้าที่ เป็นการดูหมิ่นโจทก์ร่วมอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย มาตรา 136

ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าโดยดำเนินการใช้โทรศัพท์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593/2556

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า จากการที่จำเลยกล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์ มึงเป็นชู้กับเมียกู ชาวบ้านรู้กันทั่ว มึงข่มขืนเมียกู” ในวันเวลาต่อมาจำเลยได้กล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าอีกคำรับว่า “มึงไอ้ตำรวจหัวควย ไอ้สัตว์ มึงเป็นถึงรองผู้กำกับ ไอ้หน้าตัวเมีย มึงไม่มี ปัญญาหาผู้หญิงมาเอาหรือ ถึงได้มาแย่งเมียชาวบ้าน” ครั้นวันเวลาต่อมาอีก จำเลยกล่าว วาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าอีกครั้งว่า “ไอ้สัตว์ ไอ้เหี้ย ไอ้ควย มึงรวยนกหรือ จะมาเลี้ยงดูเมียกู มึงโกงชาวบ้าน มึงคอร์รัปชั่น มึงทุจริต ชูตริต ประชาชนเอามาเลี้ยงดูผู้หญิง มึงเป็นชู้กับเมียกู” และในคราวสุดท้ายของวันเวลาต่อมา จำเลยกล่าววาจาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้าอีกครั้งว่า “ไอ้เหี้ย ไอ้เฒ่ามึงเป็นชู้กับเมียกู สัตว์ยังมีดูเอาจัน

หม้ายยังเอากันเดือนสิบสอง มึงไอ้เฒ่าตันทา กลับ มึงเอาไม่เลือกเวลา มึงเลวกว่าสัตว์” อันเป็นการดูหมิ่น ถูกเหยียดหยามผู้เสียหายซึ่งหน้า การที่จำเลยกล่าววาทาโดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โจทก์เป็นผู้รับสายเรียกเข้า ดังที่กล่าวมานี้ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา 393 ฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ต่อมาจำเลยไม่พึงพอใจในคำพิพากษาของศาลชั้นต้น จำเลยจึงอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น ต่อศาลอุทธรณ์ภาค 2 ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษา แก่เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์ในข้อหาความผิดซึ่งหน้า ส่งผลให้จำเลยพ้นผิด เมื่อผลการต่อสู้คดีปรากฏเป็นเช่นนี้ โจทก์จึงนำคดีขึ้นสู่ศาลฎีกา หลังจากศาลฎีกา พิเคราะห์คดีดังกล่าวแล้ว เชื่อว่าจำเลยได้ดูหมิ่นโจทก์ซึ่งหน้าโดยการโทรศัพท์ ดังคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 ยกฟ้องของโจทก์ในข้อหาดังกล่าวนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์และโจทก์ร่วมฟังขึ้น พิพากษาแก่เป็นว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711/2557

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายและจำเลยทำงานที่สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน ที่ 18 (บางวัน พังงา) ผู้เสียหายเป็นลูกจ้างตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ส่วนจำเลยเป็นเจ้าพนักงานป่าไม้ 5 ทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าสถานี ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหายเพื่อทวงถามเอกสารจากผู้เสียหาย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 แต่ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า จำเลยโทรศัพท์ไปหาผู้เสียหาย ด่าว่าและทวงถามเอกสารจากผู้เสียหาย ขณะเกิดเหตุผู้เสียหายอยู่ที่สถานีบริการขนส่ง (บขส.) ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา จำเลยอยู่ที่ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 ตำบลกะไหล อำเภอกะทู้ จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นสถานที่ห่างไกลกันคนละอำเภอ แต่องค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 นั้น ถ้าเป็นการกล่าวด้วยวาจา ผู้กระทำความผิดต้องกล่าวซึ่งหน้าผู้เสียหาย เพราะบทบัญญัติมาตรานี้มีเจตนารมณ์ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัวกันทันทีที่มีการกล่าวดูหมิ่น ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบจึงยังไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายกฟ้องมานั้น ศาลฎีกาเห็นด้วยในผล ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

ในเรื่องของความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ตามมาตรา 393 ของประมวลกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดโทษไว้สำหรับการกระทำที่เป็นการดูหมิ่นผู้อื่น ทั้งในที่สาธารณะ หรือการกระทำที่สามารถเห็นหรือได้ยินกันโดยตรง (“ซึ่งหน้า”) เช่น การด่าทอหรือการพูดจาใส่ร้ายในที่ที่ผู้กระทำ และผู้ถูกระทำสามารถพบกันได้โดยตรง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทหรือความรุนแรงทันทีหลังจากการกระทำ

ตามแนวคำพิพากษาเดิมของศาลฎีกา ที่มีการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการด่าทอทางโทรศัพท์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20593/2556 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3711/2557) ศาลได้ตีความว่า การด่าทอหรือกล่าวคำดูหมิ่นกันทางโทรศัพท์ไม่ถือว่าเป็นการกระทำ “ซึ่งหน้า” เพราะทั้งสองฝ่ายไม่สามารถเห็นหรืออยู่ในสถานที่เดียวกัน แม้ว่าจะมีการพูดคุยกันโดยตรง แต่การกระทำในลักษณะนี้ไม่ได้เป็นการพบหน้ากันในทางกฎหมาย และจึงไม่ได้เข้าข่ายความผิดตามมาตรา 393 ของประมวลกฎหมายอาญา (Srisung, 2022)

คำพิพากษาดังกล่าวจึงได้ตีความว่า ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าในกรณีนี้จำเป็นต้องเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ผู้กระทำและผู้ถูกระทำสามารถพบเจอกันหรืออยู่ใกล้ชิดในระยะที่สามารถเห็นหรือได้ยินกันได้ทันที มิใช่การสื่อสารผ่านโทรศัพท์ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากระยะทางที่ห่างไกลกัน

ในกรณีนี้ ศาลฎีกาจึงมองว่า การดำเนินทางโทรศัพท์ไม่ถือว่าเป็นการดูหมิ่น "ซึ่งหน้า" จึงไม่สามารถเป็นความผิดตามมาตรา 393 ได้ตามข้อบัญญัติดังกล่าว

สรุป

การดูหมิ่นนั้นเป็นเรื่องที่ผู้ดูหมิ่นต้องการลดคุณค่าของผู้ที่ถูกดูหมิ่นลง โดยอาจเป็นการกระทำซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาก็ได้ ในการพิจารณานั้น ต้องพิจารณาประกอบกับกริยาวาจาของถ้อยคำทั้งหมดด้วยเช่นกัน เมื่อการดูหมิ่นเป็นการลดคุณค่าของผู้ที่ถูกดูหมิ่นลง ดังนั้น การดูหมิ่นจึงพิจารณาเฉพาะผู้รับรู้นั้น โดยปกติคือผู้ที่ถูกดูหมิ่นนั่นเองว่าทราบและเข้าใจข้อความที่เป็นการดูหมิ่นนั้นหรือไม่ ส่วนบุคคลที่ 3 จะรับรู้หรือไม่ไม่ใช่สาระสำคัญ

การใช้โทรศัพท์สื่อสารในลักษณะของการเจตนาดูถูกเหยียดหยาม ทำให้อับอายเสียหาย เป็นที่เกลียดชังสพประมาท หรือคำ อันเป็นการประทุษร้ายต่อความรู้สึกของผู้อื่นด้วยวาจา นั้น ไม่มีใครสามารถทำได้ฟรีๆ แม้คิดว่าเขาทำไม่ดีแล้วต้องทนรับคำวิพากษ์วิจารณ์ ทนรับคำด่า การโทรศัพท์ด่าผู้อื่น ช่มชู้ คุกคาม หรือบั่นทอนเป็นตัวใส่ร้ายเขาก็เป็นราคาที่เราต้องจ่ายเช่นกัน หากเขาเอาผิดขึ้นมา เพราะในฐานะที่เขาก็เป็นเพียง “คนคนหนึ่ง” การทำให้บุคคลอื่นเสียหายในลักษณะประจานให้เสื่อมเสีย และได้รับผลกระทบทางด้านจิตใจ มีผู้คนจำนวนมากที่ไม่ทนและทนไม่ไหวกับกรณีเช่นนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าการด่าผู้อื่นทางโทรศัพท์มีความผิดฐาน “ดูหมิ่นซึ่งหน้า” เขาก็มีสิทธิ์ที่จะป้องกันตัวเองตามกฎหมาย

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปแล้ว ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาขณะนี้ การพูดจาด่าว่าผู้เสียหายทางโทรศัพท์ถึงแม้ถ้อยคำที่ด่าว่ารุนแรงอย่างไร ผู้พูดย่อมไม่มีความผิดอาญาแต่อย่างใด ยกเว้นแต่ผู้พูดรู้อยู่แล้วว่า ขณะที่คุยโทรศัพท์กับผู้เสียหายอยู่นั้น ผู้เสียหายได้เปิดลำโพงโทรศัพท์และมีบุคคลอื่นร่วมฟังอยู่ด้วย

ข้อเสนอแนวทางแก้ไข ถึงแม้จะยังมีความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า โดยการด่าผู้อื่นทางโทรศัพท์ หากทางรัฐบาลปล่อยปละละเลยเกี่ยวกับบทลงโทษ หรือการติดตามตัวผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ก็จะก่อให้เกิดความวุ่นวายเกิดขึ้นในสังคมทำให้เกิดความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และการกระทำความผิดดังกล่าวหากไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใน มาตรา 393 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก็ยิ่งเป็นการเอื้อให้มีการด่าผู้อื่นทางโทรศัพท์ได้แบบง่าย เพื่อความเป็นธรรมต่อผู้ถูกด่าทอ และเพื่อเป็นการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์

ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไปนี้

1. ควรศึกษามาตรการทางกฎหมายในเชิงนโยบายที่เกี่ยวกับการดูหมิ่นซึ่งหน้า โดยการด่าผู้อื่นทางโทรศัพท์ โดยกำหนดข้อสำคัญแต่ละข้อ สรุปเป็นนโยบายมาปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยมีการกำหนดนิยามของคำว่า “ดูหมิ่นซึ่งหน้า โดยการด่าผู้อื่นทางโทรศัพท์” ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมลักษณะของการกระทำอันเป็นความผิดนั้นด้วย

2. ควรจะมีการแก้ไขบทลงโทษที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 ให้มีโทษเพิ่มขึ้นจากจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เนื่องจากพฤติกรรมการรังแกบนสื่อสังคมออนไลน์ นั้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมทางความคิดที่ส่งผลเสียต่อผู้กระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นเวลานาน อันเป็นการกระทำความผิดจากการใส่ความผู้อื่นโดยการโฆษณา ประกอบกับ การแก้ไขข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ซึ่งมาตรา 393 นั้นลงโทษเพียงแค่จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อัตราโทษดังกล่าวก็นับว่าเป็นอัตราโทษ

ที่เบาเกินไป ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถหยุดพฤติกรรมการรังแกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และโดยทั่วไปแล้วในความผิด
ลหุโทษนั้น ศาลมักจะลงโทษเพียงแค่ปรับเท่านั้น แต่ถ้าหากนำอัตราโทษมาเปรียบเทียบกับ ความเสียหายที่อาจจะเกิด
ขึ้นกับเหยื่อแล้ว ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเหยื่ออาจจะรุนแรงจนทำให้เสียชีวิต

ผู้เขียนจึงขอเสนอให้แก้ไข ปรับปรุงมาตรานี้ไว้ดังนี้ ว่า

1. ให้เพิ่มเติมบทนิยามในส่วนของ โทศภัต โดยให้ย้อยคำคำทอผู้อื่นทางโทรศัพท์ อันเป็นองค์ประกอบหลัก
ของความผิดที่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ต่อหน้าก็ตาม ถือเป็นการข่มเหงรังแก
ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นดังนี้ “การส่งข้อมูลเสียงทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายความว่า
การสื่อสารใด ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการสื่อสารโดยใช้เสียงสนทนาต่างๆ โดยมี
ลักษณะเป็นการสื่อสารซ้ำๆ หรือต่อเนื่องด้วยเจตนาที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว รบกวน ดูหมิ่น เหยียดหยาม ทำให้
อับอาย หดหู่ ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพกายหรือจิตใจอารมณ์ ความเป็นอยู่ ความเคารพนับถือตนเอง รวมถึง
ชื่อเสียง”

2. ให้เพิ่มเติมบทบัญญัติต่อจาก มาตรา 393 เป็นมาตรา 393/1 โดยบัญญัติให้ครอบคลุมถึงความผิด
ในการกระทำที่มีลักษณะตามบทนิยามที่กล่าวไว้ในข้างต้น ดังนี้ ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 บัญญัติ
ว่า ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

References

- Boonlert, S. et al. (2014). Defamation. *Prosecutor Journal*, 86, 189–192.
<https://www3.ago.go.th/statebook/e86/index.html#p=7>
- Bunpho, B. (2013). Remarks on liability of the offenses of defamation: Case study of social
network. *Journal of Politics, Administration and Law*, 5(3), 183–211.
<https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/law/article/view/3010>
- Karaket, P. (2021) *Legal problems regarding the offense of defamation on the internet*. Faculty of
Law, Ramkhamhaeng University. http://www.lawgrad.ru.ac.th/AbstractsFile/6024011268/15740493560b7d2f66f43fa1e32202a19aa67419e4_abstract.pdf
- Meenakanit, T. (2020). *Explanation of criminal law, general section* (21st ed.). Winyuchon.
- Polkul, N. (2017). *The authority of the prosecutor's staff*. Nititham.
- Srisung, E. (2022). *Is it criminal offense to insult each other over the phone or Line?*
<https://srisunglaw.com/phoneorline/>
- Tingsaphat, C. (2010). *Criminal Law, Part 2: Section 2, and Part 3*. (7th ed.). The Thai Bar Under
the Royal Patronage.